

Investigating Factors Influencing Girls Driving Away from Home in Iran: A Systematic Review

Mohammad Alipour¹, Soudabeh Shabgerd Timuri^{*2}, Golsa Ghorbani³

1. Doctoral Student of Curriculum Planning, Department of Educational Sciences and Psychology, Faculty of Educational Sciences, University of Birjand, South Khorasan, Iran.

2. Social Science Education Graduate, Department of Social Science, Faculty of Humanities, University of Birjand Farhangian, South Khorasan, Iran.

3. Social Science Education Graduate, Department of Social Science, Faculty of Humanities, University of Birjand Farhangian, South Khorasan, Iran.

Citation: Alipour, M., Shabgerd Timuri, S., & Ghorbani, G. (2024). Investigating factors influencing girls driving away from home in Iran: A systematic review. *Journal of Woman Cultural Psychology*, 15(59), 105-118.

<https://doi.org/10.61186/iau.1119243>

ARTICLE INFO

Received: 08.01.2024

Accepted: 12.03.2024

Corresponding Author:
Mohammad Alipour

Email:
m.alipour@birjand.ac.ir

Keywords:
Girls driving away of home
Systematic review
Iran

Abstract

The purpose of the current research was to investigate the influencing factors in girls driving away from home by systematic review. The statistical universe encompassed all the published findings in Persian magazines within Civilica, Google Scholar, SID and Magiran data bases between 2011 and 2023. All the articles were 369 ones. The sample included 11 manuscripts concerning drive away female with drive-away, girls, home, house and family key words that were reviewed. The research method was a systematic review. The results revealed that different factors such as family factors (problem parenting styles, tensions, patriarchy and financial needs), individual factors (behavioral disorders and disturbing experiences) and social factors (improper functioning of society, unfavorable performance of officials and media) were effective on driving away of girls. Girls driving away from home is a socio-cultural phenomenon that has problems and negative consequences. Girls driving away from home could occur for various reasons such as cultural, economic, educational poverty, etc. Finally, girls driving away from home is a social pathology for all societies, which has adverse effects on society, family and the girls themselves.

Extended abstract

Introduction: The family as a social and cultural institution plays an important role in the upbringing and education of individuals that by fulfilling its duties in a favorable way, it has a positive function in the society and leads to social stability and health. In other words, the normality and abnormality of the society depends on the general conditions of the families, and none of the social harms occur without the influence of the family. Nowadays, social and cultural pathology and risky behaviors are the most important concerns of families. Driving away from home, especially girls driving away from home, is one of the most important social pathology, which is considered a serious threat to the society as a whole. Researches indicated that the emergence of more mental injuries in young people and teenagers is related to drive-away girls. Girls driving away from home and leaving family members is a harm and a social problem, according to religious, family, cultural and social norms and values. Girls driving away from home and leaving family members without the permission of parents or legal guardian is actually a reaction to conditions that are unfavorable and sometimes unchangeable from the person's point of view. Considering the mentioned subjects, the purpose of the current research was to investigate the influencing factors in girls driving away from home by systematic review.

Methods: The statistical universe encompassed all the published findings in Persian magazines within Civilica, Google Scholar, SID and Magiran data bases between 2011 and 2023. All the articles were 369 ones. The sample included 11 manuscripts concerning drive away female with drive-away, girls, home, house and family key words that were reviewed. The research method was a systematic review. According to the implementation method, in a systematic study, it is possible to make a more objective critique by identifying all related studies in a precise, orderly and planned manner. And in cases where the main studies differ with the traditional classic reviews and the opinions of the authors, it could help to solve the problem.

Results: The results revealed that different factors such as family factors (problem parenting styles, tensions, patriarchy and financial needs), individual factors (behavioral disorders and disturbing experiences) and social factors (improper functioning of society, unfavorable performance of officials and media) were effective on driving away of girls. With the increasing growth of cities and the resulting cultural and social changes, social challenges and problems have also changed and taken new forms. With the change of cultural and social norms, social pathology have also increased

Conclusions: Girls driving away from home is a socio-cultural phenomenon that has problems and negative consequences. Girls driving away from home could occur for various reasons such as cultural, economic, educational poverty, etc. Finally, girls driving away from home is a social pathology for all societies, which has adverse effects on society, family and the girls themselves. According to the research findings, it seems that many articles have been written about the factors affecting girls running away from home. But there are no solutions to prevent girls from running away from home. Parents, the individual and the society should also behave in such a way that this damage does not occur in girls, such as keeping the house a safe and healthy environment. To prevent them from driving away from home, they should be allowed to speak and show the children

that they love her. To prevent these injuries, it is necessary to empathize with teenagers and support them.

Authors Contributions: Dr. Mohammad Alipour: Designing the general framework of the article, editing the article and compiling the final file of the article and Corresponding Author. Sudabah Shabgerd Timuri: General design of the article, data collection, data analysis. Golsa Ghorbani: Writing the text of the article. All authors reviewed and approved the final manuscript.

Acknowledgments: The authors consider it necessary to express their appreciation and gratitude to the Research Vice-Chancellor of South Khorasan Farhangian University.

Conflict of Interest: The authors declare that this article has no conflict of interest.

Funding: This article has not received any financial support.

بررسی عوامل مؤثر در فرار دختران از خانه در ایران: مرور سیستماتیک

محمد علی پور^{۱*}، سودابه شبگرد تیموری^۲، گلسا قربانی^۳

۱. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه بیرجند، خراسان جنوبی، ایران.
۲. دانش آموخته رشته آموزش علوم اجتماعی، گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه فرهنگیان بیرجند، خراسان جنوبی، ایران.
۳. دانش آموخته رشته آموزش علوم اجتماعی، گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه فرهنگیان بیرجند، خراسان جنوبی، ایران.

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی عوامل مؤثر در فرار دختران از خانه در ایران با مرور سیستماتیک بود. جامعه آماری، یافته‌های منتشرشده در خصوص فرار دختران از خانه از سال ۱۳۹۰ تا سال ۱۴۰۲ مقالات فارسی در پایگاه‌های اطلاعاتی سیویلیکا، گوگل اسکولار، اس-آی-دی و مگیران بود و تعداد مقالات در مجموع ۳۶۹ بود. نمونه پژوهش، ۱۱ مقاله مرتبط با دختران فراری با کلید واژه‌های فرار، دختران، خانه، منزل و خانواده بود که وارد پژوهش شد و مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. روش پژوهش مروری نظام‌مند یا سیستماتیک بود. نتایج پژوهش نشان داد که عوامل مختلفی مانند عوامل خانوادگی (سبک تربیتی نادرست، تنش‌ها، والدین - سالاری و نیازهای مالی)، عوامل فردی (اختلالات رفتاری و تجارب آزاردهنده) و عوامل اجتماعی و فرهنگی (کارکرد نادرست جامعه، عملکرد نامطلوب مسئولین و رسانه) بر فرار دختران از منزل تاثیر دارد. فرار دختران از منزل یک پدیده اجتماعی-فرهنگی است که مشکلات و پیامدهای منفی دارد. فرار دختران از منزل می‌تواند به دلایل مختلفی مانند فقر فرهنگی، اقتصادی، تربیتی و... رخ دهد. در نهایت فرار دختران از خانه یک آسیب اجتماعی برای همه جوامع است که تأثیرات نامطلوبی بر جامعه، خانواده و دختران می‌گذارد.

کلیدواژگان: فرار دختران از خانه، مرور سیستماتیک، ایران.

خانواده به‌عنوان یک نهاد اجتماعی و فرهنگی نقش مهمی در تربیت و آموزش افراد دارد که با ایفای وظایف خود به نحو مطلوب کارکرد مثبتی در جامعه داشته و منجر به ثبات و سلامت اجتماعی می‌شود (Nejadsabzi, 2011). از این رو سلامت یا فساد جامعه انسانی در گرو سلامت یا فساد خانواده است (Roshani & et al., 2020). به عبارت دیگر بهنجاری و نابهنجاری جامعه در گرو شرایط عمومی خانواده‌هاست و هیچ‌یک از آسیب‌های اجتماعی فارغ از تأثیر خانواده پدید نمی‌آید (Sabzi Khoshnam & Alinia Gangali, 2012). امروزه آسیب‌های اجتماعی، فرهنگی و رفتارهای پرخطر مهم‌ترین دغدغه خانواده‌هاست. گسترش عوامل مخاطره‌آمیز و تهدیدکننده سلامت روانی و اجتماعی نوجوانان موجب شده است تا محافظت از نوجوانان در برابر آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر جزو مهم‌ترین الویت‌ها قرار گیرد (Gorgi, 2023). فرار از خانه به‌ویژه فرار دختران از خانه یکی از آسیب‌های مهم اجتماعی است که برای کلیت جامعه تهدیدی جدی محسوب می‌شود (Valizadeh & et al., 2022). در همین راستا، Attar-Schwartz (2013) و هم‌چنین Mcevoy & Mahoney (2011) و Tucker & et al. (2011) طی پژوهش‌های جداگانه نشان داده که ظهور بیشتر آسیب‌های روانی در جوانان و نوجوانان مربوط به دختران فراری است. هم‌چنین دخترانی که از خانه گریخته‌اند اغلب دچار انزوای اجتماعی و یا روابط رمانتیک با پسران درگیر می‌شوند (Khong, 2009).

دختران به دلایل مختلف همچون فقر فرهنگی، اقتصادی، تربیتی و... خانه را ترک می‌کنند. در پژوهشی به مطالعه روان‌شناختی گرایش دختران دانش‌آموز به فرار از منزل پرداخته‌اند. نتایج حاکی از آن بود که حدود یک چهارم از دانش‌آموزان گرایش متوسط و بالایی به فرار داشته‌اند که از این میان بیشترین میزان آن متعلق به بد رفتاری، بعد عاطفی و کمترین آن متعلق به بعد شناختی گرایش به فرار بوده است (Aliverdinia & et al., 2011). یافته پژوهشی دیگر بر مبنای تحلیل‌های انجام شده گویای آن بود که دختران فراری از نظر راهبردهای هیجان مدار نیز در سطح بالاتری نسبت به دختران عادی قرار داشتند. این در حالی است که اغلب پژوهش‌ها تأکید کرده‌اند که استفاده از راهبردهای هیجان مدار روش سازگاران‌تری برای مواجهه با رویدادهای تنش‌زا نیست (Silver & et al., 2001), (Strickland (1989), Solomon & et al., (1988), Compas & et al., (1986).

فرار دختران از خانه و ترک اعضای خانواده با توجه به هنجارها و ارزش‌های دینی، خانوادگی، فرهنگی و اجتماعی یک آسیب و مسئله اجتماعی است. فرار دختران از خانه و ترک اعضای خانواده بدون اجازه والدین یا وصی قانونی در واقع نوعی واکنش به شرایطی است که از نظر فرد نامساعد، غیرقابل تغییر و بعضاً تغییرناپذیر است. این عمل معمولاً به‌عنوان یک سازوکار دفاعی و برای کاهش ناخوشایندها و خلاصی از محرک‌های آزاردهنده و مضر و دستیابی به خواسته‌های موردنظر و عموماً آرزوهای دور و دراز رخ می‌دهد (Sabzi Khoshnam & Alinia Gangali, 2012). دختران فراری خیابان‌ها را به‌عنوان راهی برای فرار از مشکلات انتخاب می‌کنند و به آواره‌های طردشده جامعه تبدیل می‌شوند. دختران فراری بعد از ترک خانه با مسائل زیادی مواجه می‌شوند؛ مشکلاتی که سلامت جسمی، روانی و اجتماعی آن‌ها را تهدید می‌کند؛ که برخی از آن‌ها عبارت‌اند از: در معرض بیماری‌های مقاربتی قرار گرفتن، ضایعات پوستی، ضعف سیستم ایمنی بدن، سو تغذیه و ناهنجاری‌های روان‌شناختی از قبیل افسردگی، کاهش عزت‌نفس، کاهش احساس کفایت و کارآمدی، پرخاشگری، اعتیاد و سو مصرف مواد، اختلال‌های سلوک و رفتارهای ضداجتماعی و میزان بالای خودکشی (Demari & et al., 2020).

یافته‌های پژوهش (Peikari & et al., 2020) نشان می‌دهد که خانواده به‌عنوان اولین و مهم‌ترین نهاد جامعه نقش بسزایی در تربیت دارد و در صورت کارکرد نامناسب عواقب و پیامدهای ناگواری در انتظار فرزندان خواهد بود. هم‌چنین یافته‌های پژوهش (Sabzi Khoshnami & Alinia Gangali, 2012) نشان می‌دهد که عواملی چون تک والدی، اینترنت، ماهواره خانگی، عدم دسترسی به افراد بزرگسال حامی و نظام‌های حمایتی در فرایند فرار دختران از خانه نقش داشته‌اند. یافته‌های پژوهش (Balali & et al., 2014) نشان می‌دهد که دختران فراری از نظر خانوادگی به علت نفاق، ناسازگاری، اعتیاد والدین، تشنج در محیط خانوادگی، طرد و تحقیر، کمبود محبت، سبک تربیتی و فرزند پروری، از هم‌گسیختگی خانواده، عدم مراقبت و بی‌توجهی خانواده نسبت به دختران، ترس از تنبیه و پایگاه

اجتماعی نامناسب به فرار از خانه اقدام کرده‌اند. یافته‌های پژوهش (Amoie & et al. 2017) نشان می‌دهد که دختران نتیجه ازدواج اجباری، شکاف نسلی، احساس حقارت، عدم توجه به خواسته‌های آنان و تحقیر در مقابل دیگران فقر مالی، نابسامانی خانوادگی و استفاده ناصحیح از فضای مجازی است.

یافته‌های پژوهش (Khodabakhshi Hefeshjani & et al. 2013) نشان می‌دهد که این دختران عموماً به دلایلی نظیر سابقه آزار دیدن در دوران کودکی، وجود مشکلات اقتصادی در خانواده، فقدان آستانه تحمل در کنار پایین بودن سطح تحصیلات فرد و والدین اقدام به فرار می‌کنند.

با توجه به این که خانواده به‌عنوان کانون تربیت فرزندان نقش بسزایی دارد و اولین نهاد و هسته اصلی اجتماع است که هدفش رشد و تکامل فرزندان است اما بعضی از آسیب‌ها روحی و روانی، فرهنگی، اجتماعی و جسمی هستند که خانواده را تهدید می‌کند. یکی از این آسیب‌ها که خانواده دچار آن می‌شود، فرار دختران از خانه است. در بروز فرار دختران از خانه عوامل متعددی تأثیرگذار است که شناسایی این عوامل می‌تواند برای آینده راهگشا باشد. البته پژوهش‌های متعددی در زمینه فرار دختران از خانه انجام گرفته است اما به علت نبود پژوهشی منسجم و سیستماتیک در این زمینه موجب شد تا با زوایای دیگری به این امر پرداخته شود. بنابراین هدف پژوهش حاضر، بررسی عوامل مؤثر در فرار دختران از خانه در ایران با مرور سیستماتیک بود.

روش

طرح پژوهش، جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

روش پژوهش مروری نظام‌مند یا سیستماتیک بود. جامعه آماری، یافته‌های منتشرشده در خصوص فرار دختران از خانه از سال ۱۳۹۰ تا سال ۱۴۰۲ مقالات فارسی در پایگاه‌های اطلاعاتی سیویلیکا، گوگل اسکولار، اس. آی. دی و مگیران بود و تعداد مقالات در مجموع ۳۶۹ بود. نمونه پژوهش، ۱۱ مقاله مرتبط با دختران فراری با کلید واژه‌های فرار، دختران، خانه، منزل، خانواده بود که وارد پژوهش شد و مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت.

روش اجرا

با توجه به روش اجرا، در مطالعه سیستماتیک، می‌توان با شناسایی دقیق، منظم و برنامه‌ریزی شده تمام مطالعات مرتبط، نقد عینی تری انجام داد و در مواردی که مطالعات اصلی، با مرورهای کلاسیک سنتی و در نظرات مؤلفان باهم اختلاف دارند، می‌تواند به حل مسئله کمک نماید (Khosravi & Pournaghi, 2019). جهت اعتبار یابی پژوهش حاضر از معیارهای ۶ گانه Newman & Gough (2020) شامل طرح سوال و مسئله اصلی پژوهش، تعیین ملاک‌های ورود و خروج مقالات، تعیین راهبردهای جست‌وجو و پایگاه‌های اطلاعاتی، غربالگری مقالات انتخاب‌شده، بررسی مقالات شامل تجزیه و تحلیل عنوان چکیده و نتایج مقالات و تعیین کیفیت پژوهش‌ها با توجه به روش و ابزار پژوهش و ارتباط آن‌ها با نتایج و اهداف پژوهش حاضر استفاده شد. به‌منظور انجام پژوهش یافته‌های منتشرشده در خصوص فرار دختران از خانه از سال ۱۳۹۰ تا سال ۱۴۰۲ مجلات فارسی در پایگاه‌های اطلاعاتی سیویلیکا، گوگل اسکولار، اس. آی. دی و مگیران مورد بررسی قرار گرفتند. در پایگاه‌های اطلاعاتی و نمایه‌های فوق‌الذکر هر یک از کلیدواژه‌های فرار، دختران، خانه، منزل، خانواده و مروری مورد بررسی قرار گرفت، مقالات مرتبط با این کلیدواژه‌ها دانلود شد و موارد تکراری حذف شدند و بر اساس عنوان چکیده و معیارهای ورود مقاله کلیه مقالات و پژوهش‌هایی که در خصوص پیامدها و عوامل مؤثر بر فرار دختران از خانه در مجلات داخل ایران نگارش شده بودند، انتخاب شدند. در مجموع ۳۶۹ مقاله که این شرایط را دارا بودند، انتخاب شدند. معیار خروج مقاله از میان ۳۶۹ مقاله انتخاب‌شده مقالاتی که قابلیت دسترسی به تمام متن آن‌ها وجود نداشت از روند بررسی خارج شدند، هم‌چنین مقالاتی که تکراری بوده و متمرکز بر موضوع پژوهش حاضر و هدف آن نبودند؛ نیز از فرآیند بررسی خارج شدند، در نهایت ۱۱ مقاله وارد پژوهش شد و مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها

پس از بررسی کلیه مقالات نهایتاً ۱۱ مقاله وارد مطالعه مروری نظام‌مند شد که در جدول ۱ این مقالات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و ارائه شدند. هم‌چنین به مضامین اصلی و فرعی به دست آمده از عوامل مؤثر در فرار دختران در جدول ۲ نیز پرداخته شد:

Table 1.

The Iranian researches on the influencing factors on the driving away girls of home

Significant findings	Method and means of collecting data	Title, Population and articles' publishing year the	The Authors
خانواده یکی از مهم‌ترین نهاد های هر جامعه است که بسیار دستخوش تغییرات و تحولات روز قرار می‌گیرد. در این مقاله با انواع آسیب های که خانواده را تهدید کرده آشنا شده و راهکار هایی برای جلوگیری از آن ارائه دادیم برای این کار باید والدین دانش، بینش و درک خود را از شرایط بالا برده و با فرزندانشان پایه دوستی قوی و رابطه مستحکم را بریزند و از طریق تربیت درست و فرهنگسازی در مقابل پیشرفت های روز جهانی، خانواده شان را از انواع آسیب های متوجه آن حفظ کنند.	روش توصیفی-تحلیلی با استفاده از روش کتابخانه ای و تجزیه و تحلیل مباحث	بررسی خانواده موفق و آسیب های متوجه خانواده، (۱۳۹۳)	Taibi & Nazemian (2020)
یافته‌ها نشان می‌دهد که عوامل خانوادگی در ایجاد زمینه‌های فرار دختران از خانه نقش بسزایی ایفا می‌کند. در این زمینه میتوان گفت که دختران فراری از نظر خانوادگی به علت نفاق، ناسازگاری، اعتیاد والدین، تشنج در محیط خانوادگی، طرد و تحقیر، کمبود محبت، سبک تربیتی نادرست، از هم گسیختگی خانواده، عدم مراقبت و بی توجهی والدین و سرپرستان نسبت به دختران، ترس از تنبیه و پایگاه اجتماعی نامناسب به فرار از خانه اقدام کرده اند.	این پژوهش یک مطالعه تطبیقی-تحلیلی است که در چارچوب بررسی علی-مقایسه ای انجام شد. گردآوری اطلاعات از طریق پرسشنامه و مصاحبه انجام گرفته است.	بررسی عوامل درون خانوادگی مؤثر بر خانه گریزی دختران (مطالعه موردی: دختران خانه گریز و غیر جامعه آماری این پژوهش ۶۰ نفر متشکل از ۳۰ دختر فراری و ۳۰ دختر غیر فراری بوده است (۱۳۹۳)	Balali & et al. (2014)

<p>نتایج تحقیق بیانگر این است که خانواده به عنوان اولین و مهم‌ترین نهاد جامعه، نقش بسزایی در تربیت، پرورش و اجتماعی شدن فرزندان با معیارها و ارزش‌های جمعی به عهده دارد و در صورت کژکارکردی یا کارکرد نامناسب، عواقب و پیامدهای ناگواری در انتظار فرزندان خواهد بود. عامل دوم شخصیت فرد و خصیصه‌های فردی است که در رو به رو شدن با مشکلات و مسایل خانوادگی و اجتماعی، واکنش و پاسخ نشان خواهد داد. عامل سوم جامعه و عناصر آن است که در تشدید یا کاهش آسیب‌های فرزندان نقش مهمی برعهده دارند. در نهایت سازمان‌های حامی و حمایتگر است که در صورت ناکارآمدی خانواده، شخصیت متزلزل فرد و فضای جامعه، نقش مهمی در تعدیل، بازپروری، اصلاح و بازاجتماعی فرد آسیب دیده بر عهده خواهند داشت.</p>	<p>این پژوهش به شیوه کیفی و با تکنیک تحلیل محتوا و با ابزار مصاحبه (نیمه ساختار یافته) انجام گرفته است.</p>	<p>علل و عوامل فرار دختران از خانه (مطالعه موردی شهر آمل) جامعه آماری در این پژوهش ۱۰ دختر که از منزل فرار کرده و در مراکز بهزیستی و مراکز انتظامی تشکیل پرونده داده بودند می باشد (۱۳۹۹)</p>	<p>Peikari & et al. (2020)</p>
<p>حوزه‌های اجتماعی (حمایت اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی و حفاظتی، سنت‌گرایی و پدرسالاری و سطح انزوای اجتماعی) حوزه‌های روانشناختی (خصوصیت ذهنی و عاطفی، خصوصیات شخصیتی، عزت نفس، اختلالات رفتاری و ارتباطی، ناتوانی‌های یادگیری و بیماری روانی والدین) حوزه‌های جرم‌شناختی (تجربه‌های قبلی آزار جنسی یا جسمی، سابقه جرایم خانوادگی، خشونت خانگی، درگیری نوجوان و والدین) بر پیشگیری از فرار دختران از منزل در شهر تهران تأثیر دارد.</p>	<p>پژوهش کمی و از نوع پیمایشی است. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه محقق ساخته بوده که اعتبار صوری و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفته است.</p>	<p>پیشگیری جرم‌شناختی از پدیده فرار دختران از منزل (مورد مطالعه: شهر تهران) جامعه آماری پژوهش همه دختران فراری شهر تهران هستند که به دلیل نامشخص بودن تعداد دختران فراری، با استفاده از فرمول حجم نمونه جامعه نامحدود، تعداد ۱۸۰ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند (۱۴۰۱)</p>	<p>Valizadeh & et al. (2022)</p>
<p>یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که عواملی چون تک‌والدی، خرده‌فرهنگ گروه همسالان، اینترنت، ماهواره‌های خانگی، عدم دسترسی به افراد بزرگسال حامی و نظام‌های حمایتی جایگزین خانواده در کنار مشکلات در روابط والد-فرزندی در فرایند فرار دختران دخالت داشته‌اند و مصاحبه‌شوندگان مطالعه از آن‌ها به عنوان موثر یاد کرده‌اند.</p>	<p>پژوهش کیفی و با استفاده از مصاحبه عمیق انجام شده است.</p>	<p>رویکردی کیفی بر فرآیند فرار دختران از منزل جامعه آماری ۱۵ دختر که از منزل فرار کردند (۱۳۹۱)</p>	<p>Sabzi khoshnam & Alinia Gangali (2012)</p>
<p>یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که فرار دختران نتیجه ازدواج اجباری، شکاف نسلی، احساس حقارت، عدم توجه به خواسته‌های آنان و تحقیر در مقابل دیگران فقر مالی، نابسامانی خانوادگی و استفاده ناصحیح از فضای مجازی می‌باشد.</p>	<p>کیفی از نوع نظریه‌زمینه‌ای است. گردآوری داده‌ها از طریق مصاحبه عمیق و ساخت نیافته و مطالعات مرتبط انجام شده است.</p>	<p>شناسایی علل فرار دختران از منزل در استان کرمانشاه جامع آماری ۲۰ نفر می‌باشد که به صورت هدفمند مورد پرسش قرار گرفتند (۱۳۹۷)</p>	<p>Amoie & et al. (2017)</p>

<p>اهداف برنامه حمایت و نگهداری از دختران در معرض آسیب اجتماعی، فراهم نمودن زمینه‌های تحصیل، اشتغال، خودکفایی و استقلال این افراد و شناخت استعدادها و توانمندی‌ها و هدایت آن‌ها جهت استفاده از توانمندی‌هایشان است. این برنامه با چالش‌هایی شامل آگاهی و نگرش نامطلوب مردم و مسئولین، همکاری ناکافی صدا و سیما برای اطلاع رسانی، توزیع نامناسب و اختصاص ناکافی اعتبارات مالی، تعهدات ناکافی جهت اجرایی سازی تفاهم نامه مواجه است.</p>	<p>مطالعه کیفی جهت جمع آوری داده‌ها از سه روش تحلیل اسناد و مستندات و مصاحبه عمیق فردی و بحث گروهی استفاده گردید.</p>	<p>برنامه کشوری راه اندازی خانه‌های سلامت ویژه دختران در معرض آسیب اجتماعی؛ اهداف، الگوی خدمت، چالش‌ها و راه آینده شرکت‌کنندگان در مطالعه شامل مدیران و کارشناسان ادارات کل سازمان بهزیستی در ۳۱ استان کشور، ۲۱ عضو از میانجیان مردمی و سازمان های همکار و ذینفع و ۶ نفر از مدیران ارشد ستادی و کارشناسان مسئول معاونت اجتماعی سازمان بهزیستی کل کشور بودند (۱۳۹۹)</p>	<p>Demari & et al. (2020)</p>
<p>یافته‌ها نشان می دهد بین پدیده فرار از منزل و ازهم‌گیسختگی خانوادگی، خشونت خانگی، تعارض خانوادگی، اعتیاد والدین رابطه معنی داری وجود دارد.</p>	<p>مطالعه مورد از نوع علی -مقایسه ای و روش تحقیق مورد استفاده، پیمایشی می باشد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه است.</p>	<p>رابطه عوامل خانوادگی با فرار کودکان از منزل در خرم آباد جامعه آماری شامل ۹۶ نفر بودند. (۱۳۹۰)</p>	<p>Nejadsabzi (2011)</p>
<p>نتایج پژوهش نشان می دهد که گرایش به فرار از منزل در بین دانش آموزان بالاتر از حد متوسط است و همچنین بین محیط خانواده، گروه دوستان، خشونت والدین، اعتیاد والدین و میزان استفاده از رسانه با میزان گرایش به فرار از منزل رابطه معناداری وجود دارد.</p>	<p>پژوهش حاضر میدانی، به لحاظ روش، پیمایشی، به لحاظ زمانی مقطعی می باشد ابزار مورد استفاده پرسشنامه است.</p>	<p>بررسی علل گرایش به فرار از منزل در بین دختران دبیرستانی ناحیه دو شهر یزد جامعه آماری کلیه دانش آموزان شهر یزد و حجم جامعه ۴۲۰۲ نفر می باشد (۱۴۰۰)</p>	<p>Shahabadi & Falakuddin (2021)</p>

<p>یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد آشفتگی در خانواده، بی توجهی و کمبود حمایت‌ها و اقدامات ضد اجتماعی خانواده در فرار دختران از خانه نقش دارد.</p>	<p>کیفی با رویکرد پدیدارشناسی (مصاحبه نیمه ساختاریافته)</p>	<p>خانواده نابسامان: تجربه زیسته دختران فراری ساکن کانون اصلاح تربیت از دارا بودن خانواده جامعه آماری شامل ۱۲ دختر ساکن در کانون اصلاح و تربیت (۱۳۹۵)</p>	<p>Falahat Pishah & et al. (2016)</p>
<p>مقایسه دختران فراری و عادی نشان دهنده تفاوت معنادار بر اساس سابقه آزار دیدن در دوران کودکی، وجود مشکلات اقتصادی در خانواده، فقدان آستانه تحمل در کنار پایین بودن سطح تحصیلات فرد و والدین است.</p>	<p>مطالعه موردی از نوع علی - مقایسه ای و به روش نمونه گیری در دسترس از طریق پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفتند.</p>	<p>بررسی علل اجتماعی بروز فرار دختران از منزل (مطالعه موردی شهرستان اردبیل) جامعه آماری دختران فراری و عادی متولدین سال های ۱۳۵۱ تا ۱۳۷۵ بوده است (۱۳۹۳)</p>	<p>Khodabakhshi Hafeshjani & et al. (2013)</p>

Table 2.
Influencing factors on driving away of girls in Iran

Sub concepts	Main Concepts	Theme
<p>طرد و تحقیر، کمبود محبت، بی مهری، سبک تربیتی نادرست، عدم مراقبت و بی توجهی والدین و سرپرستان نسبت به دختران، ترس از تنبیه و توبیخ شدن، کارکرد نامناسب خانواده، شکاف نسلی، ناتوانمندی در روبه رو شدن با مشکلات و مسائل خانوادگی، سرزنش و توهین، نسبت دادن القاب زشت به دختران، ضعف نظارت والدین، بی مبالاتی و بی قیدی والدین</p>	<p>سبک تربیتی نادرست</p>	
<p>ناسازگاری، تشنج در محیط خانوادگی، از هم گسیختگی خانواده، خشونت خانگی، سابقه جرایم خانوادگی، اعتماد والدین، بیماری روانی والدین، طلاق والدین، فوت والدین، آشفتگی در خانواده، عدم تفاهم والدین، درگیری با والد ناتنی، سابقه والدین، نفاق، بدخلقی والدین، عدم وجود محیط امن در خانواده</p>	<p>تنش‌ها</p>	<p>خانوادگی</p>
<p>ازدواج اجباری، عدم توجه به خواسته های آنان، سنت گرای، پدر سالاری، احساس محدودیت در خانواده، تحمیل ازدواج زود هنگام</p>	<p>والدین سالاری</p>	
<p>فقر مالی، محرومیت شغلی، عدم توجه به نیازهای مالی فرد، به دوش کشیدن مسئولیت خانواده، وجود مشکلات اقتصادی در خانواده، مشکلات مالی</p>	<p>نیازهای مالی</p>	
<p>شخصیت متزلزل فرد، خصوصیت ذهنی و عاطفی، خصوصیات شخصیتی، نداشتن عزت نفس، اختلالات ارتباطی، تصمیمات آنی فرد، نوع همبازی در دوران کودکی، خیال پردازی و کسب شهرت، خودکم بینی، افسردگی، دوستی خارج از عرف</p>	<p>اختلالات رفتاری</p>	<p>فردی</p>
<p>تجربه‌های قبلی آزار جنسی، تجربه‌های قبلی آزار جسمی، ضرب و شتم، تنبیه جسمی، سابقه آزار دیدن در دوران کودکی</p>	<p>تجارب آزاردهنده</p>	

کارکرد نادرست جامعه	پایگاه اجتماعی نامناسب، طرد و تحقیر در مقابل دیگران، تشدید یا کاهش آسیب‌های فرزندان، فضای متزلزل جامعه، خرده فرهنگ گروه همسالان، ناتوانمندی در روبه‌رو شدن با مشکلات و مسائل اجتماعی، دوستان ناباب
اجتماعی و فرهنگی	آگاهی و نگرش نامطلوب مردم و مسولین، همکاری ناکافی صدا و سیما برای اطلاع‌رسانی، تعهدات ناکافی جهت اجرایی‌سازی تفاهم‌نامه، عدم دسترسی و بی‌اعتمادی به خدمات مشاوره‌ای سازمان یافته، الویت داشتن سایر آسیب‌ها نسبت به پدیده فرار دختران، ضعف برنامه‌های حمایتی اداره بهزیستی، عدم دسترسی به افراد بزرگسال حامی، توزیع نامناسب و اختصاص ناکافی اعتبارات مالی
رسانه	استفاده ناصحیح از فضای مجازی، اینترنت، ماهواره‌های خانگی، تماشای فیلم‌های مستهجن

بحث و نتیجه‌گیری

یکی از آسیب‌های اجتماعی که همواره به عنوان یک زمینه مشکل ساز مطرح می‌شود، فرار دختران از خانه است. مطالعه حاضر با هدف بررسی عوامل مؤثر بر فرار از خانه دختران ایرانی انجام گرفت. آنچه از برآیند مرور نظام‌مند مقالات به دست آمد حاکی از این است که عوامل مختلفی مانند عوامل خانوادگی، فردی، فرهنگی و اجتماعی بر فرار دختران از منزل تاثیر دارد. که این عوامل به تفصیل مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند؛

عوامل خانوادگی

خانواده به عنوان یکی از مهم‌ترین نهادهای جامعه نقش کامل و حساسی در جامعه‌پذیری و رشد کودکان دارد. اگر کارکردهای خانواده به خوبی محقق نشود، آسیب‌های اجتماعی زیادی متوجه اعضای خانواده خواهد بود. یکی از این آسیب‌ها فرار دختران از خانه است و پدیده فرار از منزل نوجوانان، بی‌شک یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیشروی خانواده‌هاست (Valizadeh & et al., 2022). تحلیل و واکاوی عوامل خانوادگی نشان می‌دهد سبک تربیتی نادرست، تنش‌ها، والدین سالاری و نیازهای مالی بر فرار دختران از منزل بسیار تاثیرگذار است. نتایج یافته‌های پژوهشی (Balali & et al., 2014) نشان می‌دهد که محیط خانواده نخستین محیطی است که زمینه اجتماعی شدن فرد را فراهم می‌کند و مهم‌ترین عامل تربیتی کودک به شمار می‌رود. لذا خوب یا بد شدن، کجروی یا پیروی از راه درست با سبک تربیتی والدین و محیط خانواده رابطه مستقیم دارد. نتایج یافته‌های پژوهش (Nejadsabzi 2011) نشان می‌دهد که رفتار فرار از منزل یک پدیده چندعاملی است و مشکلات خانوادگی از مهم‌ترین و شایع‌ترین عوامل مؤثر بر فرار از منزل محسوب می‌شود و پس از آن از هم‌گسیختگی خانواده، تعارض و اختلاف در خانواده بیشترین رابطه را با پدیده فرار دختران از منزل دارد. نتایج پژوهش (Sabzi khoshnam & Alinia gangali 2012) نشان می‌دهد که مشکلات موجود در خانواده از جمله تنش و نبودن روابط عاطفی در بین اعضا، تک‌والدی یا حضور کم‌رنگ یکی از والدین، احساس محدودیت در خانواده و مقایسه نادرست محیط بیرون با خانواده و رفتارهای سخت‌گیرانه پدر در فرار دختران از منزل نقش دارند که تاییدکننده یافته‌های پژوهش حاضر است. در تبیین این پژوهش، چنانچه خانواده از عهده وظیفه خود در مقابل فرزندان برنیاید و محیط مناسبی برای رشد تربیت و پرورش اعضای خود و هم‌چنین محیطی آرام و بدون تنش و اختلاف را فراهم ننماید شروع کجروی‌ها و ناهنجاری‌های رفتاری کودکان در شخصیت آن‌ها رقم می‌خورد و اگر آن‌ها را به محیط خانه محدود کنند و به نیازهای آن‌ها توجهی نکنند باعث فرار آن‌ها از منزل می‌شود.

عوامل فردی

نوجوان در دوران بلوغ تمایلات و خواهش‌های متضادی دارد، با این‌که می‌خواهد با دوستان باشد، به تنهایی علاقه‌مند است. در بیشتر مواقع بحران بلوغ نوجوانی یکی از مهم‌ترین دلایل فرار از خانه است. نوجوانان در این دوره

علاوه بر تعارضات و تنش‌ها دچار ناراحتی و سرگردانی می‌شوند و به دنبال هویتی مستقل از خانواده می‌گردند و احساس می‌کنند صاحب اراده مستقل هستند و هرچه این احساس شدیدتر باشد احتمال فرار از خانه بیشتر است (Valizadeh & et al., 2022). مضامین استخراج شده از این دسته شامل اختلالات رفتاری و تجارب آزاردهنده می‌باشد. نتایج یافته‌های پژوهش (Khodabakhshi Hafeshjani & et al., 2013). نشان داد که میزان تحمل دختران فراری در مقایسه با دختران عادی بسیار کم است و مورد آزار و اذیت قرار گرفتن (جسمی و جنسی) در دوران کودکی تاثیر مستقیم بر فرار دختران از خانه دارد. نتایج پژوهش (Peikari & et al., 2020) نشان می‌دهد عواملی چون خودکم بینی، روابط دوستی با جنس مخالف، کاهش عزت نفس و اعتماد به نفس، ضعف مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی، افسردگی، لجبازی در بروز فرار دختران از خانه نقش دارد. در تبیین این پژوهش، گاهی اوقات فرار از منزل به خاطر جلب توجه دیگران و دیده شدن صورت می‌گیرد. زمانی که فردی توانایی خود را با دیگران مقایسه می‌کند و نتوانسته موفقیتی کسب کند، مورد نکوهش و سرزنش قرار می‌گیرد و دچار افسردگی، متزلزل شدن شخصیت، ضعف اعتماد به نفس و بهم ریختگی روحی و روانی می‌شود و زمانی که به گذشته خود و آسیب‌هایی که دیده است می‌نگرد احتمال فرار از خانه در این افراد بیشتر می‌شود.

عوامل فرهنگی و اجتماعی

با رشد فزاینده شهرها و تغییرات فرهنگی و اجتماعی ناشی از آن، چالش‌ها و مشکلات اجتماعی نیز دگرگون شده و شکل‌های جدیدی به خود گرفته است. با تغییر هنجارهای فرهنگی و اجتماعی، آسیب‌های اجتماعی نیز افزایش رو به رشد داشته است که یکی از این آسیب‌ها فرار دختران از منزل است. دختران فراری، خیابان‌ها را به عنوان راهی برای فرار از مشکلات انتخاب می‌کنند و با آواره‌های طرد شده جامعه تبدیل می‌شوند (Demari & et al., 2020). عوامل استخراج شده از این دسته شامل کارکرد نادرست جامعه، عملکرد نامطلوب برخی از مسئولین و رسانه می‌باشد. نتایج یافته‌های پژوهش (Peikari & et al., 2020) نشان می‌دهد که دختران به دلیل فرار از مشکلات و تنگناهای ایجاد شده در فرهنگ خانواده و بی‌سرپناهی و عدم اطلاع از حمایت نهاد در سازمان‌های دولتی، در محیط بیرون از خانه به محض روبه رو شدن با افراد غریبه شروع به ارتباط و برقراری دوستی می‌نمایند و در صورت فقدان نهادهای حمایت‌گر یا بی‌اطلاعی دختران فراری از حمایت و پشتیبانی شان آن‌ها ممکن است جذب باندهای فساد، فحشا و غیره گردند. نتایج پژوهش (Abedi Tehrani & Afshari, 2011) نشان می‌دهد که رسانه علاوه بر تاثیرات مثبت می‌تواند با تبلیغ جرم، فساد، هرزگی و خشونت موجب افزایش جرایم و انحرافات (فرار دختران از خانه) در جامعه گردد. در تبیین این پژوهش، فرار دختران از منزل یک پدیده اجتماعی-فرهنگی است، در نتیجه اگر افراد پیوندی شدید با نهادهای اجتماعی داشته باشند، با هنجارهای آن جامعه سازگار خواهند بود و باورهای اجتماعی را حفظ خواهند کرد و بالعکس پیوند اجتماعی ضعیف با دوستان و همسالان سالم و برعکس جایگزینی روابط خود در شبکه‌های ناسالم مجازی و تماشای سریال‌های شبکه‌های ماهواره‌ای نیز موجب بیرون رفتن و فرار دختران از منزل می‌گردد.

با توجه به یافته‌های پژوهش انجام شده، به نظر می‌رسد که در مورد عوامل موثر بر فرار دختران از منزل مقاله‌های بسیاری نوشته شده است اما در مورد راهکارهایی برای جلوگیری از فرار دختران از منزل ارائه نشده است. والدین و خود فرد و جامعه نیز به گونه‌ای باید رفتار کنند که باعث بروز این آسیب در دختران نشود مانند این که خانه را محیطی امن و سالم نگه دارند، برای جلوگیری از فرار از منزل اجازه صحبت کردن به آنان داده شود و به فرزندان نشان دهند که او را دوست دارند. برای جلوگیری از این آسیب‌ها لازم است با نوجوانان همدلی شود و از آن‌ها حمایت کرد.

سهیم نویسندگان: دکتر محمد علی پور: طراحی چارچوب کلی مقاله، ویرایش مقاله و تدوین فایل نهایی مقاله و نویسنده مسئول. سودابه شبگرد تیموری: طراحی کلی مقاله، جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل داده‌ها. گلسا قربانی: نگارش متن مقاله. همه نویسندگان نسخه نهایی را بررسی و تأیید کردند.

سپاسگزاری: نویسندگان بر خورد لازم می‌دانند از معاونت پژوهش دانشگاه فرهنگیان خراسان جنوبی تقدیر و تشکر به عمل آورد.

تعارض منافع: نویسندگان اعلام می‌دارند که این مقاله هیچ گونه تعارض منافی ندارد.

منابع مالی: این مقاله هیچ نوع حمایت مالی نکرده است.

References

- Abedi Tehrani, T., & Afshari, F. (2011). The influence of the media on the spread of disorderly cases (running away from home and illicit sexual relations) and its solutions. *Fiqh and Family Law Quarterly*, 16(55), 114-139. (Persian) URL: https://flj.isu.ac.ir/article_39436.html
- Aliverdinia, A., Khoshfar, G., & Asadi, H. (2011). Girl-Students' Attitude toward Running Away from Home A Sociological Study. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 9(2), 25-54. (Persian) DOI: [10.22051/jwsps.2011.1397](https://doi.org/10.22051/jwsps.2011.1397)
- Amoie, M., Kakai, Z. & Rostami, T. (2017). Identifying the causes of girls running away from home in Kermanshah province. *Journal of Police Women*, 29(12), 73-82. (Persian) URL: <https://ecc.isc.ac/showJournal/2846/121575/1719792>
- Attar-Schwartz, S. (2013). Runaway behavior among adolescents in residential care: Th role of personal characteristics, victimization experiences while care, social climate, and institutional factors. *Children and Youth Service Review*, 35, 258-267. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0190740912004082>
- Balali, I., Khan Mohammadi, J., & Houshmandi Yavor, M. (2014). Investigating intra-family factors affecting girls' running away from home (case study: running away and non-running away girls in Hamadan city). *Women and Family Cultural-Educational Quarterly*, 9(28), 41-62. (Persian) URL: https://cwfs.ihu.ac.ir/article_201647.html
- Compas, B. E., Connor-Smith, J. K., Saltzman, H., Thomsen, A. H., & Wadsworth, M. E. (2001). Coping with stress during childhood and adolescence: problems, progress and potential in theory and research. *Psychological bulletin*, 127(1), 87. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2001-16276-005>
- Demari, B., Heydari, A., Masoudi Farid, H., & Zakaei, A. (2020). National program of setting up special health homes for girls at risk of social harm. Goals, model of service, challenges and future path. *Journal of Health Sciences Research Institute, Jihad University*, 19(6), 699-710. (Persian) URL: <https://payeshjournal.ir/article-1-1311-fa.html>.
- Falahat Piseh, M., Habibi Asgarabad, M., Shamschiri, M., & Sadeghi, M. (2016). The disordered family: the lived experience of runaway girls living in the correctional center about having a family. *Magazine of Mazandaran University of Medical Sciences*, 26(139), 165-149. (Persian) URL: https://jmums.mazums.ac.ir/browse.php?a_id=8168&sid=1&slc_lang=fa.
- Gorgi, S., (2023). Prevention of social damage and risky behaviors in schools. *New Ideas of Psychology Quarterly*, 16(20), 1-11. (Persian) URL: <https://jnip.ir/article-1-941-fa.html>

- Khodabakhshi Hefeshjani, N., Alipour, H., Demirchi's duty, A., & Naderi, H. (2013). Investigating the social causes of girls running away from home (case study of Ardabil city). *Specialized Quarterly Journal of Social Sciences of Islamic Azad University- Shushtar Branch*, 8(1), 272-255. (Persian) URL: <https://lib.wrc.ir/scholar/view/1/18533>
- Khong, L. Y. L. (2009). Runaway youths in Singapore: Exploring demographics, motivations, and environments. *Children and Youth Services Review*, 31(1), 125-139. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0190740908001746>
- Khosravi, M., & Pournaghi, R. (2019). Impact dimensions of research: a systematic review study. *Amsanji Research Paper*, 5(9), 203-224. (Persian) URL: https://rsci.shahed.ac.ir/article_695.html
- Mcevoy, P. M., & Mahoney, E. J. (2011). Achieving certainty about the structure of treatment seeking sample with anxiety and depression in girl run away from home. *Journal of Anxiety Disorders*, 25, 112-22. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S088761851000174X>
- Nejadsabzi, P. (2011). The relationship between family factors and children running away from home in Khorramabad. *Scientific-Research Quarterly of Social Welfare*, 11(40), 159-129. (Persian) URL: <https://refahj.uswr.ac.ir/article-1-512-fa.html>
- Newman, M., & Gough, D. (2020). *Systematic reviews in educational research: Methodology, perspectives and application*. *Systematic reviews in educational research: Methodology, perspectives and application*, 3-22. URL: <https://library.oapen.org/handle/20.500.12657/23142>.
- Peikari, N., Barani, M., & Hassanzadeh, A. (2020). Causes and factors of girls running away from home (Amol city case study). *Women and Family Studies*, 12(48), 105-125. (Persian) URL: <https://sanad.iau.ir/journal/jwsf/Article/674699?jid=674699>
- Roshani, Sh., Bastani, S., & Gharavi Naini, N. (2020). Consequences of disturbance in the feeling of peace in married life. *Islamic Research Journal of Women and Family*, 8(19), 72-47. (Persian) URL: <https://lib.wrc.ir/scholar/view/1/37345>
- Sabzi Khoshnami, M., & Alinia Gangali, W. (2012). A qualitative approach to girls running away from home. *Social Research Quarterly*, 4(16), 184-200. (Persian) URL: https://journals.iau.ir/article_529708.html?lang=en
- Shahabadi, A., & Falakuddin, Z. (2021). Investigating the causes of running away from home among high school girls in two districts of Yazd city. *Quarterly Journal of Social Work and Social Welfare*, 1(2), 23-35. (Persian) URL: <https://swasw.socialwork.ir/article-1-35-fa.html>
- Silver, P. S., Auerbach, S. M., Vishniavsky, N., & Kaplowitz, L. G. (1986). Psychological factors in recurrent genital herpes infection: stress, coping style, social support, emotional dysfunction, and symptom recurrence. *Journal of Psychosomatic Research*, 30(2), 163-171. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/0022399986900462>
- Solomon, Z., Mikulincer, M., & Avitzur, E. (1988). Coping, locus of control, social support, and combat-related posttraumatic stress disorder: a prospective study. *Journal of Personality and Social Psychology*, 55(2), 279. URL: <https://psycnet.apa.org/record/1989-02127-001>